

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ТА СПОРТ

**у контексті державної
програми розвитку фізичної культури в Україні:
досвід, проблеми, перспективи**

Присвячується 10-річчю факультету фізичного виховання і спорту

Житомир, 2014

Грибан Г. П.

Методична система фізичного виховання
як засіб формування фізкультурно-оздоровчих
компетентностей у студентів 104

Каплінський В. В., Асаулюк І. О.

Складові педагогічного авторитету вчителя фізичної культури 108

Козіброда Л. В., Гуртова Т. В., Безгребельна О. П., Козак І. Г.

Світоглядні орієнтації здорового способу життя
у фізкультурно-оздоровчій освіті студентської молоді 110

Корягін В. М., Блавт О. З.

Основи модифікацій у системі тестового контролю
у фізичному вихованні студентів спеціальних медичних груп 113

Костюк Ю. С., Погребенник Л. І.

Особливості організації навчально-виховного процесу
з фізичного виховання в сільських малокомплектних школах 115

Котова О. В.

Теоретико-методологічні засади та проблеми
підготовки майбутніх учителів фізичного виховання 118

Красуля М. А.

Современные требования к преподаванию
физического воспитания в ВУЗе 120

Кузнєцова О. Т.

Впровадження інноваційних технологій в навчальний
процес фізичного вдосконалення студентів
спеціальних медичних груп 124

Кузьминчук А. П.

Спеціальна фізична підготовка баскетболістів
вищого навчального закладу 127

Леонов Я. В., Путятіна Г. М.

Інноваційний підхід до підвищення кваліфікації
фахівців не олімпійського спорту 129

Мельничук Д. Р., Ляшко Ю. С.

Оцінка координаційних здібностей
у дітей середнього шкільного віку 132

Мулик К. В.

Спортивно-оздоровчий туризм, як засіб фізичного
виховання у дошкільних навчальних закладах 134

Мягченко О. С.

Гирьовий спорт у фізичному вихованні та професійній
підготовці студентів педагогічних університетів 137

Петров Д. О.

Науково-методичні рекомендації фізичного виховання
дітей дошкільного віку та учнів молодшої школи 140

Римик Р. В., Маланюк Л. Б., Партан Р. М.

Характеристика стану здоров'я школярів,
які виявили бажання займатися спортом 145

Романчук С. В., Людовик Т. В.

Професійно-прикладна фізична підготовка студентів ВНЗ
технічного профілю як соціально-економічна проблема 147

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТА ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Котова О. В.

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Постановка проблеми. Однією із важливих проблем вищої освіти України є підвищення професійної підготовки педагогів і, в першу чергу, майбутніх вчителів фізичної культури від якості підготовки яких залежить стан здоров'я та рівень фізичного розвитку підростаючого покоління. Вирішення цієї проблеми неможливе без модернізації у вищій школі навчально-виховного процесу фахової підготовки з урахуванням сучасних тенденцій вдосконалення освітньо-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах [2, 5].

Мета статті. На сьогодні зазначається, що нова мета шкільної освіти зумовлює необхідність подальшої модернізації вищої педагогічної освіти, системи підвищення кваліфікації педагогічних кадрів та підготовку майбутніх учителів у вищих навчальних закладах з урахуванням потреб сучасної школи [6].

У зв'язку з цим, актуальним виступає підготовка майбутніх учителів фізичного виховання для забезпечення навчання у старшій школі у процесі фахової підготовки. Усе це вимагає того, що майбутні вчителів фізичного виховання повинні орієнтуватися не лише у змісті фахових дисциплін, а й уміти організовувати навчальну діяльність старшокласників відповідно до обраного спортивного профілю, формувати інтерес у школярів до фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи та зв'язок з фізичним вихованням і спортивною підготовкою в умовах подальшого професійного самовизначення [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукової літератури показує, що особистість учителя фізичного виховання, структура його професійних умінь і здібностей, особливості діяльності та шляхи її вдосконалення досліджується багатьма авторами у різних напрямках: вивчення структури професійних якостей і здібностей та удосконалення професійної підготовки; формування професійних умінь майбутніх фахівців під час навчання у вищих навчальних закладах формування готовності до роботи з фізичного виховання. Досліджуючи проблеми підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання, науковці наголошують на важливості теоретико-

методичного і фізичного аспектів, професійно-педагогічної спрямованості, психолого-педагогічних основ навчання, розвитку професійно важливих здібностей, активізації самостійної роботи студентів [3].

Зазначаємо, що значну увагу підготовці майбутніх учителів фізичного виховання приділяли такі науковці, як Абдуллина О. А. [1], Виленский М. Я. [5], Зубалій М. [7], Шиян Б. [8]. Проте проблема підготовки майбутніх учителів фізичного виховання розглянуто недостатньо.

Здійснений нами аналіз наукової літератури дозволив виділити різні аспекти проблеми професійної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання, а саме: аспект соціальний, психологічний та педагогічний.

Постановка завдань дослідження. Відповідно до мети визначено такі завдання:

1. На підставі аналізу наукової та навчально-методичної літератури дослідити стан розробленості проблеми щодо професійної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання.

2. Виявити сутність підготовки майбутніх учителів фізичного виховання в старшій школі за спортивним напрямком.

3. Експериментально дослідити ефективність технології підготовки майбутніх учителів фізичного виховання у старшій школі за спортивним напрямком.

Результати досліджень та їх обговорення. Аналіз літературних джерел засвідчив, що професійна підготовка вчителів фізичного виховання це процес, який відображає специфіку фахової підготовки на рівні засвоєння системи знань, умінь, навичок й формування особистості майбутнього вчителя фізичного виховання.[1,2,3]

Визначено основні напрямки вдосконалення професійної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання: оновлення навчальних планів; введення нових навчальних дисциплін у відповідності до державних стандартів; удосконалення технології підготовки та підвищення мотивації майбутніх учителів фізичного виховання до професійної діяльності у загальноосвітніх навчальних закладах.

У процесі дослідження визначено, що сутністю профільного навчання за спортивним напрямком виступає поглиблене вивчення конкретного виду спорту в загальноосвітній школі, що сприяє формуванню в старшокласників інтересу та мотивації до подальшого професійного самовизначення на професію вчителя фізичного виховання або тренера з обраного виду спорту.

Підготовка майбутніх вчителів фізичного виховання базується на таких видах підготовки: теоретична, фізична (загальна та спеціальна) технічна, тактична відповідно до обраного виду спорту, що надає можливості підвищити фізичний розвиток та стан здоров'я.[1,4,7]

Відповідно до завдань дослідження розроблено модель підготовки майбутніх учителів фізичного виховання в старшій школі за спортивним напрямком з урахуванням змісту освітньо-кваліфікаційної характеристики та освітньо-професійної програми.

Модель включає такі компоненти: методичні знання, спеціальні рухові навички, проектувальні та профорієнтаційні уміння, що надають можливості виконання основних професійних функцій вчителя фізичного виховання. Відповідно до визначених компонентів моделі встановлено критерії та показники підготовки майбутніх учителів фізичного виховання у старшій школі: методична підготовка; рухово-діяльнісна підготовка; проектувальна підготовка.

Висновки та перспективи подальших досліджень. У роботі наведено теоретичне узагальнення й нове розв'язання наукової проблеми підготовки майбутніх учителів фізичного виховання до професійної діяльності у старшій школі. Аналіз проблеми засвідчив, що підготовка вчителів фізичного виховання це процес, який включає навчання, виховання і розвиток та відображає специфіку фахової підготовки на рівні засвоєння системи знань, умінь, навичок й формування особистості майбутнього вчителя фізичного виховання. Проведене дослідження не вичерпує всіх проблем підготовки майбутніх учителів фізичного виховання, але перспективним є розробка методики використання програми курсів за вибором та спортивною спеціалізацією студента в умовах наскрізної педагогічної практики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абдуллина О. А. Общепедагогическая подготовка учителя в системе высшего педагогического образования / О. А. Абдуллина. – М. : Просвещение, 1990. – 141 с.
2. Андросюк В. Н. Физическая подготовка студентов в условиях гибких педагогических технологий обучения : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Андросюк Виталий Николаевич. – Тернополь, 1992. – 147 с.
3. Ашмарин Б. А. Теория и методика педагогических исследований в физическом воспитании / Б. А. Ашмарин. – М. : ФиС, 1978. – 222 с.
4. Бабич В. І. Підготовка майбутніх учителів фізичного виховання до формування культури здоров'я школярів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Бабич В'ячеслав Іванович. – Луганськ, 2006. – 321 с.
5. Виленский М. Я. Основы профессиональной направленности физического воспитания студентов педагогических институтов : учеб.-метод. пособие / М. Я. Виленский, Р. С. Сафин. – М. : Высшая школа, 1980. – 104 с.
6. Железняк Ю. Д. Теория и методика обучения предмету „Физическая культура” : учеб. пособие / Ю. Д. Железняк. – 3-е изд. – М. : Академия, 2008. – 272 с.
7. Зубалій М. Зміст навчальної діяльності старшокласників зі спортивного профілю / М. Зубалій // Здоров'я та фіз. культура. – 2008. – № 3. – С. 1 – 5.
8. Шиян Б. М. Теорія фізичного виховання : навч. посіб. для студ. ф-тів фіз. виховання / Б. М. Шиян, В. Г. Папуша. – Т. : Збруч, 2000. – 183 с.

АНОТАЦІЇ

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТА ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ**

Котова О. В.

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

В статті розглядаються теоретико-методологічні засади та проблеми підготовки майбутніх учителів фізичного виховання. Метою професійного навчання за спортивним напрямком виступає розвиток фізичних якостей, удосконалення техніко-тактичних дій до обраного виду спорту; виховання бережливого відношення до здоров'я. Підготовка майбутніх вчителів за спортивним напрямком спрямована на набуття старшокласниками інтересу до видів професійної діяльності і прагнення до професійного самовизначення. На основі результатів аналізу наукової літератури визначено, що загальною тенденцією розвитку загальноосвітньої школи є її орієнтація на багатопрофільність, загальної і професійної освіти. Підготовка майбутніх вчителів фізичного виховання у вищих навчальних закладах спрямована на формування фахівця, здатного до організації фізичного виховання школярів різних вікових груп з урахуванням їхніх інтересів до занять різними видами спорту на засадах диференційованого та інтегративного підходів.

Ключові слова: професійна підготовка майбутніх учителів фізичного виховання, старша школа, профорієнтація.

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И ПРОБЛЕМЫ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ
УЧИТЕЛЕЙ ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ**

Котова Е. В.

Мелитопольский государственный педагогический университет имени Богдана Хмельницкого

В статье рассматриваются теоретико-методологические основы и проблемы подготовки будущих учителей физического воспитания. Целью профессионального образования по спортивному направлению является развитие физических качеств, совершенствование технико-тактических действий в избранном виде спорта; воспитание бережного отношения к здоровью. Подготовка будущих учителей за спортивным направлением направлено на приобретение старшеклассниками интереса и способностей к видам профессиональной деятельности и стремление к профессиональному самоопределению. На основе результатов анализа научной литературы определено, что общей тенденцией развития общеобразовательной школы является ее ориентация на многопрофильность, общего и профессионального образования. Подготовка будущих учителей физического воспитания в высших учебных заведениях направлена на формирование специалиста, способного к организации физического воспитания школьников разных возрастных групп с учетом их интересов к занятиям разных видов спорта на основе дифференцированного и интегративного подходов.

Ключевые слова: профессиональная подготовка будущих учителей физического воспитания, старшая школа, профориентация.

PREPARATION OF FUTURE TEACHERS OF PHYSICAL EDUCATION TO THE TYPE TEACHING

Kotova E.

Melitopol Bohdan Khmelnytskyi state pedagogical university

In the article theoretical and methodological bases of problem of professional preparation of future teachers of physical education are investigated. The purpose of school education on sports destination supports the development of physical qualities, the improve mentof technical and tactical action sin the chosen sport, education and care for health.Model train future teachers of physical education to specialized education in high school wesees as a commitment to academic work, the qualitative characteristic which appear methodical knowledge, motor-activitys kills, designs kills and professional orientation. Base don the differential and the technological approach is theoretically motivated and developed technology for preparing future teachers of physical education to specialized education in high school. Experimental research has confirmed the effectiveness of technology training of future teachers of physical education to specialized education in high school and showed improvement of the quality of training facilities professional orientation work.

Keywords: professional preparation of future teachers of physical education, type teaching, technology of preparation to the type teaching, senior school, vocational orientation.